

QUÈ DIRÀ LA HISTÒRIA DE L'ESTATUT DEL 2006

Pensar estratègicament

FERRAN MASCARELL / Historiador

AVUI, 6 de desembre del 2009

U: MALGRAT TOT, LA HISTÒRIA dirà que l'Estatut del 2006 va guanyar la guerra quan tothom el donava per mort. I va guanyar -diran- contra quasi tots. El PP va intentar destruir-lo. Els dirigents del PSOE van intentar ignorar-lo. Alguns dirigents catalans van boicotejar-lo, altres van vendre'l per mig plat de lleties. Més tard alguns van dir que no va ser oportú fer-lo. Tot d'una 12 diaris catalans han decidit defensar-lo. L'han convertit en sinònim de la dignitat dels catalans. Un editorial en defensa de l'Estatut s'ha convertit en la més gran expressió de consciència catalanista dels darrers anys. S'ha comparat amb la Solidaritat Catalana de fa un segle.

DOS: LA HISTÒRIA DIRÀ QUE UN SIMPLE editorial va provocar el més extrem desconcert entre aquells que creien haver-lo vençut. Els guerrillers anticatalans que dominen les ones radiofòniques i televisives, i els diaris madrilenys, han assolit cotes històriques de perplexitat. La dreta espanyola amaga el cap sota l'ala. L'esquerra espanyola ha deixat de perdonar-nos la vida. El Tribunal Constitucional està en crisi insalvable. La societat espanyola ha descobert que tres diaris anticatalans, un grapat de polítics amb poc sentit d'Estat i un tribunal desprestigiat no poden tombar la voluntat dels catalans. La societat catalana està descobrint que l'altra Espanya és més feble del que sembla.

TRES: LA HISTÒRIA DIRÀ QUE defensant l'Estatut que s'havia aprovat en seu parlamentaria i en referèndum, els catalans vindicaren la seva dignitat com a poble, recuperaren la força determinant de la societat civil i posaren en relleu que havien entès que la millor pedagogia era la de fer-se respectar. El respecte es mereix, però també s'imposa.

QUATRE: LA HISTÒRIA DIRÀ QUE -tot defensant l'Estatut- els catalans van redescobrir que parlant amb claredat i sense complexos es feien respectar. Van entendre que a l'espanyolisme amb unitat civil se'l pot guanyar. Van comprendre que el catalanisme podia guanyar si aplegava un nombre significatiu de catalans, si es fonamentava en una unitat cívica i si sabia formalitzar accions de fort contingut simbòlic. Van assumir que la unitat no volia dir que tots pensessin el mateix; volia dir que entenien que el bé superior de la comunitat exigia trobar punts d'acord. La unitat política era un imperatiu catalanista, la diversitat de polítiques era un imperatiu democràtic.

CINC: ESTÀ PER VEURE QUÈ MÉS DIRÀ la història. Tal vegada haurà de dir que la classe política no va saber estar a l'alçada. Ho veurem. Potser dirà que la unitat civil no va tenir continuïtat. Potser explicarà que els catalans es van embrancar en una divisió absolutament fora de temps entre independentistes i federalistes. Potser haurà de dir que els catalans van confondre la unitat amb el pensament únic. Potser hauran de dir que el catalanisme de després de la victòria de l'Estatut es va configurar en dues grans alternatives (els uns reclamant la independència; els altres un Estat federal plurinacional) que no van saber entendre la conveniència de cercar acords, no van saber comprendre que l'objectiu era l'autogovern, que no van saber entendre que la unitat no suposa compartir els mateixos plantejaments ideològics.

SIS: LA HISTÒRIA POTSER HAURÀ DE DIR que els catalans, després d'una victòria, es van dividir en benefici de l'espanyolisme i no van saber fer el remat definitiu. Potser hauran d'explicar que massa gent de la que no veia sentit estratègic als referèndums es va apuntar a rebutjar-los i a menystenir-los sense respectar-ne el dret. Potser hauran d'explicar que els independentistes van agafar el mal costum de traçar una frontera insalvable amb els federalistes. Potser hauran de dir que els catalans no van saber construir una força social decisiva entre aquells que vindicaven un Estat plurinacional i aquells que reclamaven un Estat independent.

SET: TANT DE BO QUE NO, PERÒ la història potser dirà que els catalans van abraçar una infructuosa política del tot o res, dels uns contra els altres, dels blancs contra els negres, dels independentistes contra els federalistes. Potser la història acabarà dient que els catalans no van saber pensar a llarg termini.

VUIT: LA HISTÒRIA DIRÀ QUE la victòria de l'Estatut no va ser definitiva perquè els catalans no van perdre de vista que l'Estatut havia estat una espoleta decisiva de cara a l'objectiu de fons: arribar al més aviat possible al màxim autogovern. Autogovern vol dir poder d'Estat, i el poder d'Estat pot sorgir d'una Catalunya independent, d'una Catalunya federalitzada en una Espanya plurinacional o fins i tot en una Europa dels pobles que ni tan sols hem sabut encara imaginar.